

HÖGSKOLAN VÄST

Institutionen för omvårdnad hälsa och kultur

We are all "the others" for each other.

Identity construction in a multicultural environment

Mirela Muminovic och Dalia Said
Marie Hjalmarsson

Kulturvetenskap - Examensarbete,
15 hp
kandidatnivå
HT 2009

Innehållsförteckning

INLEDNING	3
MIGRATIONSVERKET	4
MIGRATION	5
SYFTE, FRÅGESTÄLLNINGAR OCH PROBLEMFÖRMULERING	6
METOD, MATERIAL OCH KÄLLKRITIK	6
AVGRÄNSNINGAR.....	8
TEORETISK ANKNYTNING/BEGREPP	8
KOLONIALISM/POSTKOLONIALISM OCH KREOLSPRÅK/KREOLISERING.....	8
ETNICITET, STEREOTYPIKERING OCH INTERSEKTIONALITET	9
IDENTITETSSKAPANDE OCH KULTUR	11
TIDIGARE FORSKNING.....	13
ANALYS	15
”EN EVIG RÖRELSE, HAR ALLTID FUNNITS OCH KOMMER ALLTID ATT FINNAS”	16
SKILLNADER SOM UTGÖR LIKHETER	20
IDENTITET I SKIFT	24
AVSLUTANDE DISKUSSION	28
BILAGA 1; INTERVJUFRÅGOR:	31
BILAGA 2; PRESENTATION AV INFORMANTER:.....	33
LITTERATURLISTA:	35
KÄLLOR:	37
INTERVJUER:	37

Inledning

För olika individer kan begreppet mångfald betyda olika saker. När man hör ordet mångfald så kanske en del tänker på Ikeas stora och breda sortiment av möbler medan andra kanske tänker på det som vi människor numera allt oftare får höra i media och läsa i tidningarna, nämligen det mångkulturella och dess betydelser för det svenska samhället och svenskheten. Det man oftast får höra är hur olika företag bygger och utvecklar mångfaldsplaner, att man försöker integrera människor med olika etniska bakgrunder på olika arbetsplatser och utbildningar, att Göteborg är Sveriges största multikulturella stad och så vidare. Alla dessa projekt visar också på någonting som fortfarande finns människor emellan, nämligen en gränsdragning och en föreställd skillnad mellan ”vi och de”. Skulle inte denna skillnad finnas så skulle vi kanske inte behöva ha en mångfaldsplan på arbetsplatsen som talade om för oss hur vi ska anpassa oss och bete oss mot individerna runt omkring oss. Samtidigt som man arbetar för de mänskliga rättigheterna och försöker få människor att acceptera och respektera alla individer oberoende av till exempel kön, sexuell läggning, social status eller etnisk tillhörighet så påpekar man ändå en skillnad genom att visa att dessa olika kriterier existerar just för att det finns människor som inte är som ”vi”, som därför ”måste” integreras. Det som vi oftast får höra i media och samhällsdebatter är exempelvis vad det mångkulturella samhället innebär och hur människan förhåller sig till det. Med detta så vill vi påpeka att begreppet mångfald väcker stor diskussion i dagens samhälle. Med inspiration från författaren Charles Taylor kan vi säga att det krävs ett kulturellt erkännande för att man ska kunna betrakta samhället som mångkulturellt, man måste erkänna, det vill säga acceptera och respektera andra identiteter och kulturer för att kunna kallas mångkulturellt. I boken *Det mångkulturella samhället och erkännandets politik* hävdar Charles Taylor att alla individer ska ha lika rättigheter och trivas för att samhället skall kunna benämnas som mångkulturellt (Taylor 1999:37ff). Förutom våra stiftade lagar, bland annat om diskriminering och jämställdhet, så är detta just det som man försöker göra genom att utveckla mångfaldsplaner och integreringsprojekt.

Utgångspunkten i uppsatsen är någonting som till viss del utgör grunden till det mångkulturella samhället, nämligen migration. Det vi intresserar oss för i denna studie är vad som sker när en människa med annan etnisk bakgrund än den svenska anländer till Sverige och vad som händer/sker i mötet med ”den andra”, de vill säga de andra kulturerna. Studien går ut på att undersöka hur kultur och identitet görs i samband med kommunikation. Vår undersökning är gjord på flera av Migrationsverkets enheter i väst. Vi valde att utföra vår

studie där då vi anser att myndigheten präglas av mångfald där olika kulturella identiteter befinner sig av olika skäl. Under studiernas gång har vi läst en hel del om begreppet kultur, att det inte är något fast fenomen utan någonting som ständigt görs och är förändring. Därför har vi gjort vår undersökning på en plats där människor är nya för varandra och där olika kulturer möts. Vi har undersökt detta fenomen genom olika teoretiska perspektiv som presenteras längre fram i texten under rubriken *Teoretiska utgångspunkter*. Mer om hur vi har gått till väga och frågeställningarna specificeras under rubrikerna *Syfte och frågeställningar* och *Material och metod*. Till att börja med presenterar vi myndigheten Migrationsverket.

Migrationsverket

För att beskriva myndigheten utgår ifrån vi Migrationsverkets egen hemsida, där de själva presenterar sig och anger vad de har för funktioner som myndighet.¹ Migrationsverket ansvarar för verksamhetsområdena: tillstånd för visum för besök, tillstånd för bosättning i Sverige, asylprocessen – från ansökan till uppehållstillstånd eller självmant återvändande, medborgarskap, stöd för frivillig återvändning, internationellt arbete inom EU och UNHCR, att alla berörda myndigheter samverkar på bästa sätt. De myndigheter som berörs är bland annat de svenska ambassaderna, polisen, domstolsverket och de tre migrationsdomstolarna, länsstyrelsen, olika kommuner som tar emot asylsökande som fått uppehållstillstånd, landstingen när det gäller vård för asylsökande samt frivilligorganisationer och biståndsorgan.

Migrationsverket har en del regler som skall följas då det fattas beslut, dessa regler är reglerade av riksdagen och omfattar utlänningslagen, medborgarskapslagen, förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen. Även regeringen har rätt att komplettera riksdagens beslut då det, enligt hemsidan, exempelvis handlar om en massflyktsituation då man behöver tilldela en stor folkgrupp skydd snabbt.

Migrationsverket arbetar både med tillstånd för de som vill flytta till Sverige och bidrar till stöd åt människor som frivilligt vill lämna landet, men migrationsverket ansvarar även för att de som fått avslag skall lämna landet. Migrationsverket arbetar för de mänskliga rättigheterna, på hemsidan nämner de att det i den svenska lagen står att det är en mänsklig rättighet att söka och få skydd om man behöver det och att det även är en mänsklig rättighet att få leva tillsammans med vem man vill och bilda familj med vem man vill.

---

¹ <http://www.migrationsverket.se> (22/10-09)

För migrationsverket innebär begreppet, eller som de benämner det ordet, migration folkförflyttningar inom eller mellan länder. Begreppet rymmer både flyttning från (emigration) och flyttning till (immigration) ett land. På hemsidan anger de också att de med ordet migration menar alla typer av flyttningar, både den påtvingade flykten och den frivilliga. Med den påtvingade flyttningen menar de till exempel när människor blir tvungna till flytta på grund av krig eller diskriminering och med den frivilliga flytten menas i detta sammanhang flytt på grund av arbete, studier eller flytten till en älskad familj, det vill säga familjeanknytning. På hemsidan under fliken ”migration” står det ”*Varje invandrare är också alltid en utvandrare beroende på ur vilken synvinkel han betraktas*”. Detta kan vara ganska lurigt att tolka, men om man tänker sig att en människa flyr från ett land och anländer till ett annat, så kan hon/han i det anlända landet betraktas som en invandrare medan hon/han i det land som hon/han lämnat kan betraktas som en utvandrare. På detta sätt ser man att en och samma individ kan få flera olika kategoriseringar beroende på hur man väljer att tolka den angivna situationen.

I samband med ordet migration anger de också att det betyder folkomflyttningar och under fliken ”historik” anger de även lite översiktligt om hur immigration och emigration skett över historien i Sverige. De anger att det alltid har funnits en viss invandring till Sverige, bland annat judar som tilläts etablera sig fyra svenska städer under 1700-talet, italienare som kunde göra stuckatur när 1800-talets stenstäder byggdes, skottar som bland annat startade bryggerier. Den stora utvandringen på 1800-talet då människor utvandrade till bland annat USA och Canada, lämnade de djupaste spåren i landets utveckling och blev ett hot mot nationen. Enligt informationen på hemsidan emigrerade ca en miljon svenskar på grund av fattigdom, religiös förföljelse, bristande framtidstro och så vidare. Första världskriget och invandringsrestriktionen i USA dämpade utvandringen i Sverige och efter det blev enligt hemsidan Sverige ett invandrarland.

Migration

Författarna Christer Lundh och Rolf Ohlsson resonerar kring migration i boken *Från arbetskraftsimport till flyktingsinvandring* och fokuserar mest på arbetsinvandringen som skedde mellan 1945-1970-talet, där ett stort antal östeuropeiska flyktingar anlände till Sverige för att arbeta. Denna process har framöver lett till en omfattande flyktings- och anhöriginvandring från tredje världen och Östeuropa (Lundh & Ohlsson 1999:30ff).

I boken *Mångkulturalism – socialt fenomen och politisk utmaning* resonerar författarna Rolf Lidskog och Fuat Deniz också om migration och menar att Sverige har varit och kanske är ett land med både invandring och utvandring. De menar att Sverige som ett land inte endast har en lång historia av invandring utan också erfarenhet av massutvandring, med detta så menar de den massutvandring som skedde till Nordamerika 1850-1930-talet. Författarna menar att migration kan vara både arbetskraftsinvandring och flyktingsinvandring, de menar att begreppet i stort handlar om folkomflyttningar mellan olika länder. De menar att de olika folkomflyttningarna orsakas av bland annat fattigdom, krig, behov av arbetskraft, anknytning till anhöriga och så vidare (Lidskog & Deniz 2009:66ff).

Syfte, frågeställningar och problemformulering

Syftet med vår uppsats är att undersöka vad som sker där olika kulturer möts. Detta gör vi genom att intervjua ett antal informanter och presentera deras syn på identitets – och kulturskapande. Intervjuerna är riktade till personalen på några/ett antal av Migrationsverkets enheter i väst. Självklart är intervjufrågorna relaterade till vår centrala frågeställning.

- Hur talar personalen om kultur?
- Hur beskriver personalen kommunikation mellan människor som kulturbärare?
- På vilket sätt resonerar de om identitet?
- Hur ser de sig själva i relation till andra?

Metod, material och källkritik

Med inspiration från boken *Etnologiskt fältarbete* av författarna Lars Kaiser och Magnus Öhlander, kom vi fram till att vi ville göra en kvalitativ studie byggd på empiriskt material som består av intervjuer. Författarna Kaiser & Öhlander anser att intervjumaterial är det inflytelserikaste då man studerar människan i centrum, som en kulturbärare. Författarna menar att verkligheten beskrivs då människan berättar om sitt liv och sina erfarenheter. Detta är också en av anledningarna till att vi valt att bygga vår studie på intervjumaterial (Kaiser & Öhlander 1999:55f).

Vi har utfört intervjuerna tillsammans då vi anser att det är det bästa sättet att komma åt information. Intervjuerna har inspelats och intervjumaterialet har transkriberats efter varje slutförd intervju för att på så sätt lättare kunna tolka och läsa av materialet. Vi har anonymiserat alla våra informanter för att skydda deras identitet och undgå missförstånd.

När man blir delaktig i någonting så blir man ju samtidigt påverkad, vilket kan påverka själva tolkningen av materialet, för det man ständigt gör är ju att tolka utifrån sina tankar och erfarenheter. Eftersom vi båda har ett annat etniskt ursprung än den svenska så tror vi att även det kan vara någonting som kan påverka studien, eftersom man kan ta inslag av sina egna erfarenheter som kan påverka perspektivet. Vi är medvetna om att studien har påverkats av våra egna erfarenheter, kunskaper och uppfattningar kring ämnet, detta med inspiration från boken *Från erfarenhet till text* av författarna Billy Ehn och Barbro Klein (Ehn & Klein 2007:10ff).

Vi utgår från ca tjugo intervjufrågor som är riktade till personalen på migrationsverkets enheter i väst. Vi har intervjuat tolv informanter och utgår från deras uttalanden som vi sedan analyserar med valda teorier. Vi fick tag på våra informanter genom att kontakta de olika anläggningarna i väst och berättade syftet med vår studie samt förklarade hur vi kommer gå till väga. Vi hade inga problem med att hitta informanter då de blev intresserade av vår undersökning och ville gärna ställa upp. Sammanlagt var det ca tjugo personer som blev intresserade men på grund av tidsbrist fick vi tyvärr avboka åtta av dem. Som tack för att de kunde och ville ställa upp kommer vi att maila vår uppsats till både de som varit delaktiga och de som vi tyvärr inte hann intervju. De personer som är delaktiga i undersökningen arbetar bland annat som mottagningshandläggare, receptionister, enhetschefer och sekreterare. Intervjufrågorna är bifogade, de finns som bilaga längst bak i uppsatsen strax före presentationen av våra informanter. Vi har använt oss av författarens Jan Krag Jacobsens bok *Intervju. Konsten att lyssna och fråga*, när vi formulerade våra frågor, detta för att på ett bättre sätt kunna komma åt mer information. Författaren resonerar bland annat om öppna och slutna frågor som kan bli avgörande för hur mycket information man kan få ut av informanten och redogör för skillnaden mellan dessa. Jacobsen menar att de öppna frågorna rymmer ett oändligt antal svarsmöjligheter och att de slutna frågorna egentligen bara har ett möjligt svar. Han tar upp några exempel som man kan använda när man skapar sina intervjufrågor och menar bland annat att man kan ställa en fråga genom att be informanten att *berätta om* en situation. Ber man informanten att *berätta om* någonting så kan man enligt författaren komma åt en mycket mer djupgående information än om man kanske hade frågat på ett annat sätt som gör frågan slutna (Jacobsen 1993:99ff).

Avgränsningar

Från början hade vi tänkt intervjua både personal på Migrationsverkets enheter i väst och de asylsökandena som befinner sig på enheterna. På grund av kommunikationssvårigheter, då det bland annat gäller språk, så har vi valt att utesluta detta och istället fokusera på personalen. En annan anledning till att vi har valt att inte intervjua de asylsökandena är att det i vissa situationer kan vara väldigt känsligt för dessa personer, denna information har vi fått av en enhetschef vid ett tillfälle där vi försökt att ta kontakt med dem.

När vi i denna studie nämner ordet/begreppet mångfald så menar vi kulturell mångfald, det vill säga mångkulturalism. För att kunna specificera oss på det valda ämnet har vi valt att avgränsa oss inom begreppet mångfald som är mycket brett och omfattande. Istället fokuserar vi på mångkultur och det gör vi för att vi anser att begreppet är mer relaterat till våra ledande frågeställningar och teorier som till exempel kultur och identitet.

Teoretisk anknytning/begrepp

Kolonialism/Postkolonialism och Kreolspråk/Kreolisering

I boken *Kolonialism/Postkolonialism* diskuterar författaren och litteraturprofessorn Ania Loomba förhållandet mellan begreppen kolonialism och postkolonialism. Hon menar att det ibland kan vara svårt att förstå begreppet postkolonialism som någonting som inte präglar vår värld längre fast att ordet ”post” har betydelsen att någonting har passerat, det vill säga någonting som inte råder längre. Författaren definierar begreppet kolonialism som erövringar av och kontrollen över andra människors land och tillgångar. De länder som varit koloniserade är idag avkoloniserade vilket innebär att världen idag betraktas som postkolonial, det vill säga att kolonialtiden är förbi. Författaren menar att begreppet postkolonialism kan vara problematiskt eftersom det i dagens värld fortfarande råder orättvisor, då det fortfarande finns länder som utsätts för olika typer av förtryck, både ekonomiska och kulturella. Detta tankesätt leder till att man börjar fundera över om världen verkligen är postkolonial, om kolonialismen är någonting som hör till det förflutna eller om det är någonting som fortfarande präglar världen idag. Kanske är det någonting som världen

har ärvt från kolonialtiden som utspelar sig i andra mönster än vad den gjorde tidigare (Loomba 2006:26ff).

Författaren och idéhistorikern Michael Azar resonerar kring begreppet kreolspråk och kreolisering i boken *Den koloniala bumerangen – från schibbolet till körkort i svenskhet* och definierar kreolspråket som någonting som skapas människor emellan i ett koloniserat territorium. Detta språk är skapat i nödvändiga relationer och består av flera andra språk vilket gör det öppet för mångfaldiga variationer då språket är skapat av människor med olika etniska bakgrunder för att kunna kommunicera med varandra. Kreolspråket är ett språk i själva språket, ett språk i andras språk, att det skapas ett språk i det redan befintliga språket som råder på platsen. Ett språk som enligt författaren har skapats och skapas mellan slavar och herrar, fångar och vakter, invandrare och svenskar och så vidare. Författaren menar att den koloniserade människan alltid befinner sig i ”den andres språk” vilket innebär att människan faller utanför samhället och håller sig på den plats som hon/han blev tilldelad av ”kolonisatören”. Författaren menar också att det på detta sätt också kan skapas samhällen i själva samhället precis som det skapas ett språk i det redan befintliga språket. Människor förs samman av olika gemenskaper, både religiösa, ekonomiska och kulturella. Detta kallar författaren för kreolisering och menar att det skulle vara ett resultat av globaliseringen och ett mönster för framtiden (Azar 2006:49,66ff).

Etnicitet, Stereotypisering och Intersektionalitet

I boken *Etnicitet och nationalism* resonerar författaren Thomas Hylland Eriksen kring begreppet etnicitet och menar att det är någonting som uppstår först när det har något att skiljas ifrån. Författaren menar att begreppet uppstår eller rättare sagt blir mer synligt i relation till något annat som skiljer sig från det befintliga. Att etnicitet uppstår i sociala sammanhang där kulturella skillnader uppstår. På samma sätt som etnicitet visar på skillnader kan den även visa på likheter och gemenskaper som en viss grupp individer kan ha med varandra. I denna term blir etnicitet någonting som både gör likheter och skillnader mellan människor, det vill säga att etnicitet kan leda till en kulturell gränsdragning mellan ”vi och de” då människan kanske känner gemenskap med vissa som exempelvis delar samma intressen, kultur eller religion och inte med andra. Detta kan också innebära att människor i vissa sammanhang drar sig mer till en viss grupp som hon/han känner gemenskap med och kanske väljer att ta avstånd från andra som inte delar samma ursprung, historia, intressen,

religion, kultur eller liknande. På detta sätt kan det ske gruppuppdelningar och tydliga skillnader mellan ”vi och de” (Hylland Eriksen 2007:23,45ff).

Hylland Eriksen tar också upp begreppet stereotypisering och menar att människor oftast kategoriserar andra genom deras etniska tillhörighet. Genom denna kategorisering anpassar sig individen till den ”andra” gruppen och kanske agerar och uppför sig på ett visst sätt i relation till den ”andra” gruppen. Stereotypisering innebär också att man oftast har negativa uppfattningar om den ”andre” och på så sätt tillskriver man den ”andre” egenskaper som den kanske egentligen inte har. Författaren menar att stereotypisering ofta uppstår vid rasism och diskriminering, då man i vissa fall kan tillskriva de negativa termerna till de ”andra” för att på detta sätt kunna lyfta upp den egna gruppen som positiv i relation till det hänfödda negativa. På detta sätt skapar man en stor skillnad mellan ”vi och de”. Hylland Eriksen tar upp några exempel och menar att andras stereotyper av muslimer kan vara ”religiösa fanatiker, håller sig för sig själva” medan de själva ser sig som ”medlemmar av en stolt, expanderade kultur”. Detta behöver inte alltid ske i negativa termer från den ”andre” utan minoritetsgruppen kan i vissa fall ha negativa stereotyper av sig själva och se majoriteten som positiv, det vill säga att de negativa stereotypiseringarna inte alltid behöver komma från majoritetsgruppen, fast att de i de flesta fall kanske gör det (Hylland Eriksen 2007:33ff).

I boken *Mångkulturalism- socialt fenomen och politisk utmaning* tar författarna och Rolf Lidskog och Fuat Deniz upp begreppet intersektionalitet och menar att olika bestämningar som kön, klass och kultur alltid uppträder i samspel med varandra. Författarna menar att en individ aldrig bara är vit, bara man eller bara medelklass utan att man oftast är allt detta samtidigt (Lidskog & Deniz 2009:54).

I kvinnovetenskaplig tidskrift 2003/1, *Intersektionalitet – ett användbart begrepp för genusforskningen* skriver författaren Nina Lykke att begreppet används inom genus-, etnicitets och sexualitetsforskning för att beskriva en samverkan mellan olika samhälliga maktordningar baserade på kategorierna genus, sexuell preferens, klass, ålder, nationalitet och så vidare. Författaren definierar begreppet som ett verktyg för att belysa olika former av diskriminering som är baserat på de olika nämnda kategorierna som hela tiden samverkar. Författaren menar att individernas subjektspositioner i dagens samhälle är mycket mer föränderliga än vad de var innan och att det bland annat skapar nya livsstilar och genusrelationer. Intersektionalitetsbegreppet kan i detta perspektiv användas till att förstå de olika subjektspositionerna och kulturella identiteter i ett samhälle som hela tiden skapas och förändras (Lykke 2003:48ff).

En annan viktig faktor kan också vara religionen som författaren Erica Appelros tar upp i kvinnovetenskaplig tidskrift *Religion och Intersektionalitet*. Författaren menar att en människa väldigt sällan kan bortse från sitt kön, sexuella läggning eller klasstillhörighet och att det är någonting som man inte kan undgå att drabbas av i olika maktordningar. Gynnas eller missgynnas man av sitt kön, sexuella läggning och social status så menar författaren att man ändå inte kan betrakta sig som könslös eller liknande men däremot menar hon att man i vissa situationer väldigt lätt kan bortskriva eller frånsäga sig sin religiösa tillhörighet eller tro. Men så är det inte överallt i världen, i sekulariserade samhällen kan man göra detta men kanske inte i de länder som fortfarande präglas av religiöst yttrande och framförande (Appelros 2005:69ff).

Identitetsskapande och Kultur

Författarna och sociologerna Rolf Lidskog och Fuat Deniz skriver att begreppet identitet kommer från latinets *idem* som står för ”samma” eller ”densamme” och syftar på att individen inte förändras beroende på i vilken sammanhang denne befinner sig. Utan snarare handlar det om att man visar olika personliga egenskaper beroende på var man vistas och vilka man umgås med, dock har individen en varaktig egenskap som är densamma under många skeenden och som förändras väldigt långsam. Identitet handlar om kontinuitet och förändring som innebär att när individen förändras sker det inte godtyckligt utan det är en process som sker gradvis därav kan identitet förklaras som ett stabilt men ändå föränderligt fenomen. Att byta identitet är inte enkelt då det berör grundläggande aspekter som värderingar, uppfattningar, känsloliv och beteendemönster som individen har med sig sedan uppväxten.

Människan är en social varelse men vi föddes utan jagmedvetande därför sker i barndomens utvecklingsstadium en process som går ut på att tillgodogöra sig denna medvetenhet. Det sker i samspel med andra genom de signaler barnet själv sänder ut och hur det väcker reaktioner hos omgivningen. Denna växelverkan som äger rum i tidigt ålder resulterar i att individen utvecklar ett självmedvetande som handlar om att reflektera över hur omgivningen ser på en. Det handlar även om förmågan att kunna stå utanför sig själv och reflektera över det man ser samt upptäcka vad för regler och normer som gäller i olika sociala situationer (Lidskog & Deniz 2009:25ff).

Den relation som individen har till en grupp eller som denne ingår i är avgörande för identitetsutvecklingen som oftast sker omedvetet. Identitet formas under olika sociala

sammanhang och i samspel med andra och det är i nya sammanhang som man upptäcker hur man har förändrats, om man har förändrats eller om man vill förändra sig genom att utveckla nya intressen och livsstilar. Gruppen är den samling av människor som skapar känslan av tillhörighet hos den enskilde, den känslan av tillhörighet är djupt inrotad i den enskildes identitet. Att tillhöra en grupp innebär att man har identitetsmarkörer som talar om att man tillhör en grupp samtidigt som man med samma markörer tar ställning ifrån andra grupper man inte vill tillhöra. Markörerna kan komma till uttryck genom yttre attribut som frisyr, klädstil, språk och andra liknande symboler som blir meningsladdade för varje specifik grupp. Därför skriver författarna Lidskog och Deniz att identitet varken är helt stabil eller oföränderlig utan den är snarare formbar eftersom människan påverkas i olika sociala omständigheter. Identitet förklaras som ett fenomen som ständigt görs och skapas, en process som för människan betyder att förhandla och bearbeta (Lidskog & Deniz 2009:30).

Eftersom människan ständigt befinner sig i olika sociala sammanhang och deltar i olika grupper resulterar det i att denne inte endast bekänner sig till en identitet eller grupp utan Lidskog och Deniz nämner att flera identiteter är möjligt för människan att besitta. De pratar om *kollektiv identitet* som är den identitet den enskilde delar med gruppen samt *individuell identitet* som skiljer den enskilde från gruppen. Vidare skriver författarna att det finns tre förhållningssätt till hur individen utsätts för olika motstridiga krav från omgivningen och hur olika identiteter kan betraktas, varav en är att hon/han utvecklar parallella identiteter som innebär att anpassa sig till de förväntningar och normer som sammanhangen kräver. Andra förhållningssätten är när ett av sammanhangen har stark inflytande på individen därför känner hon/han sig mer hängiven till det och är obekvämt i de andra således ändrar personen inte på sig så mycket i dem andra sammanhangen. Det tredje är när personen försöker balansera de kraven omgivningen har på henne/honom så att identiteten i någon mån passar alla sammanhangen som personen befinner sig i (Lidskog & Deniz 2009:35f).

En persons identitet, självförståelse samt värderingar kommer till uttryck och utvecklas vid specifika kulturella sammanhang. Kultur definieras av Lidskog och Deniz som ett menings- och normsystem där en samling av idéer, värden, symboler och sedvänjor utgör den gemenskap en grupp delar. Kultur är vad som laddar olika värden, symboler och ting med en mening som även kan innehålla krav och förväntan på de medlemmar som bekänner sig till en kultur. Den är historiskt framvuxen som dominerar en grupp och utvecklas av dess medlemmar. I en kultur kan det finnas normer och traditioner som en medlem är tvingat till att följa eller kan man med strategiska överväganden gå till väga för att inte gå emot normsystemet och undvika sociala sanktioner från de övriga medlemmarna. Men när

normerna förankras och inmatas i individen redan från födseln, blir den även en del av identiteten. Den moraliska plikten som skapas hos individen talar om hur man bör agera och de grundläggande företeelserna man delar med andra medlemmar ger känslan av trygghet. Dock föder den samtidigt konflikter och begränsningar som individen inte alla gånger kan befria sig ifrån. Således dras man mellan gruppens sociala kontroll och de egna moraliska kraven som skapar samvetsqual om man bryter mot den. (Lidskog & Deniz 2009:39ff).

Kultur är inte ett enhetligt fenomen med tydliga konturer utan den innehåller stora variationer och är mångfasetterad därför bör individen inte reduceras till en kulturell marionett enligt Lidskog och Deniz. Utan samhällets utformning, den sociala situationen och kulturens inställning till förändring ger den enskilde möjligheten att reflektera över sin tillhörighet för att antingen ta ställning eller avstå från den. Både utanför och inom kulturen finns det krafter som antingen strider för att ändra dess riktlinjer eller för att bevara dem. Härav kan kultur ses som ett dynamiskt fenomen där vissa traditioner tas bort och andra stärks samt att nya skapas. Det är i mötet med andra kulturer, folkomflyttningar, möten med nya grupper i nya miljöer som kulturer antingen kämpar för att behålla sina markörer eller som på sikt sammanblandas med andra och försvinner (Lidskog & Deniz 2009:42ff). När ett kulturmöte äger rum påverkas alla kulturer och många gånger bryts de mot varandra och processen *kreolisering* blir till, som vi redan har gått in på.

Tidigare forskning

För att fördjupa oss i ämnet har vi läst en rad olika böcker som bland annat handlar om migration, arbetsmigration, flyktinginvandring, jämlikhet, integration, mångfald, mångkulturalism, identitet, kultur, kolonialism/postkolonialism, intersektionalitet, etnicitet och så vidare. Några av böckerna vi har läst är bland annat *Migration och etnicitet* (2008) av författarna Mehrdad Darvishpour & Charles Westin, *Från arbetskraftsimport till flyktinginvandring* (1999) av författarna Christer Lundh och Rolf Ohlsson, *Välkommen till Sverige* (2005) av författaren Christina Johansson, *Sverige och invandringen* (2008) av författaren Karl-Olov Arnstberg, *Jämlikhet och mångfald* (2004) av författaren Seyla Benhabib, *Rötter och fötter* (2008) av författaren Thomas Hylland Eriksen.

För att presentera begreppen identitet och kultur har vi använt oss av boken *Mångkulturalism – socialt fenomen och politisk utmaning* (2009) av Rolf Lidskog och Fuat Deniz då vi tyckte att författarna hade en lämplig förklaring på begreppen som skulle vara

mycket användbar i vår studie. För att ytterligare fördjupa oss i begreppen har vi även använt böckerna *Det mångkulturella samhället och erkännandets politik* (1999) av Charles Taylor och *Rötter och fötter* (2008) av Thomas Hylland Eriksen.

Om begreppet postkolonialism har vi läst två böcker *Globaliseringens kulturer* (1999) av författaren Catharina Eriksson och *Kolonialism/Postkolonialism* (2006) av författaren Ania Loomba. I teoriförklaringen har vi använt oss av Loombas bok eftersom vi tyckte att det framstod mer tydligt vad begreppet innebär. För att förstå begreppen kreolisering och kreolspråk har vi använt två böcker: *Den koloniala bumerangen – från schibbolet till körkort i svenskhet* (2006) av författaren Michael Azar och boken *Den föreställda gemenskapen – Reflektioner kring nationalismens ursprung och spridning* (1993) av författaren Benedict Andersson. I vår begreppsförklaring har vi använt oss av Michael Azars bok då vi funnit den vara mer relevant för studien, vilket innebär att vi inte uteslutit Anderssons bok då vi fick inspiration från den bland annat av de föreställda gemenskaperna som författaren nämner.

För att studera begreppet etnicitet har vi använt oss av böckerna *Etnicitet och nationalism* (2007) av författaren Thomas Hylland Eriksen och *Ethnicity: Anthropological Constructions* (1995) av författaren Marcus Banks. I vår begreppsförklaring har vi utgått ifrån boken *Etnicitet och nationalism* men för att läsa lite mer om begreppet har vi även läst Marcus Banks bok som mer handlar om hur olika minoritetsgrupper, det vill säga etniska grupper blivit utsatta till exempel i kriget i det forna Jugoslaven, minoritetsgrupper i USA, Storbritannien och så vidare. Boken har varit ett väldigt bra underlag till att förstå begreppet.

För att förstå och läsa in oss på begreppet intersektionalitet har vi utgått ifrån två vetenskapliga artiklar och två böcker. De kvinnovetenskapliga skrifterna är *Intersektionalitet – ett användbart begrepp för genusforskningen* (2003) av författaren Nina Lykke och *Religion och Intersektionalitet* (2005) av författaren Erica Appelros. Tidskrifterna har varit mycket användbara och är skrivna på så sätt att man lätt kan förstå och ta till sig informationen. Boken *Mångkulturalism – socialt fenomen och politisk utmaning* (2009) av författarna Rolf Lidskog och Fuat Deniz har också varit användbar, då den på ett mycket tydligt sätt framhäver begreppets innebörd. Boken *Intersektionalitet* (2007) som är skriven av författaren Paulina de los Reyes har vi använt som en inspiration till begreppet men valt den andra litteraturen att utgå ifrån då det i de andra böckerna resoneras mer tillgängligt och lättare kring begreppet. På så sätt har det varit lättare att förstå sammanhanget. Men detta menar vi inte att boken är utesluten utan att den har inspirerat oss lika mycket som de andra men att de andra böckernas innebörd var mer relaterad till vårt uppsatsämne.

Vi har även sökt en del uppsatser som andra har skrivit som har utförts på migrationsverket och som handlar om bemötandet. Tyvärr har vi inte hittat några som just handlar om bemötandet men däremot har vi hittat en del som bland annat handlar om asylsökanden och hur det är att leva nära människor med andra kulturer. Denna information har vi hittat på internet² och några av de uppsatserna som vi har hittat är bland annat c-uppsatser, tyvärr har vi inte hittat några avhandlingar eller d-uppsatser som är relaterade till vårt ämne. De uppsatser som vi har hittat är bland annat; *Avslag - En kvalitativ studie om vilket stöd asylsökande får när de har fått avslag på sin asylansökan och måste lämna landet* av författaren Ulrika Söderlund (Söderlund 2009)³ och *Spännande och skrämmande: Om upplevelsen av att leva nära människor från andra kulturer* av författaren Birgitta Hägg (Hägg 2009)⁴. Vi anser dessa uppsatser vara relaterade till vårt ämne eftersom den ena handlar om asylsökanden som får lämna landet och vad de får för stöd och den andra handlar om upplevelsen av att leva nära människor från andra kulturer. Vi har i vår undersökning intervjuat en del mottagningshandläggare som just arbetar med att uppmuntra de sökandena att själva återvända hem (frivillig återvändning) och sedan har vi också undersökt hur olika kulturer samspelar med varandra därför ser vi dessa två uppsatser som till viss del relaterade till vårt ämne.

Analys

I vår analys utgår vi från det intervjumaterial som vi har samlat in från våra tolv informanter och det analyserar vi utifrån de teorier och begrepp som vi har presenterat i uppsatsen. Teorierna är postkolonialism/kreolisering, etniciteten/stereotypisering/intersektionalitet och identitetsskapande/kultur. Vi delar in analysen i tre delar efter våra teorier och presenterar teorierna kort i början av varje analys för att på så sätt underlätta för läsarna att ta sig igenom analysen genom de teoretiska perspektiven och få bättre översikt. Efter de tre analysdelarna presenteras en slutsats där vi knyter samman de olika resonemang som vi har nämnt i denna studie och därefter följer

---

² <http://www.uppsatser.se/om/asylsokande/> (28/12-09)

³ <http://gupea.ub.gu.se/dspace/handle/2077/19414> (28/12-09)

⁴ <http://mdh.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:134439> (28/12-09)

intervjufrågorna som vi har ställt till våra informanter, presentationen av informanterna och litteraturlistan.

”En evig rörelse, har alltid funnits och kommer alltid att finnas”

Som tidigare nämnt resonerar Ania Loomba om begreppet postkolonialism och menar att det ibland kan vara svårt att betrakta vår värld som postkolonial eftersom det fortfarande finns länder som utsatts för bland annat ekonomisk och kulturell förtryck. Med begreppet postkolonialism menar Loomba att kolonialtiden är någonting som redan har passerat, det vill säga att kolonialismen inte är någonting som präglar vår värld längre då de länder som varit koloniserade är avkoloniserade. Detta innebär inte att det inte finns orättvisor eller förtryck i världen utan att det i dagens läge uppstår i andra former än förr (Loomba 2006:26ff).

Författaren Michael Azar tar upp begreppet kreolisering och kreolspråk och menar att det är någonting som skapas människor emellan i behov av tillhörighet/gemenskap och i nödvändiga kommunikationssituationer. Med kreolisering menar man att människor fördes samman av ”kolonisatören” men i dagens läge kan människor även föras samman beroende på olika egenskaper som religion, kultur, etnisk tillhörighet och så vidare. Kreolspråk är det språk som skapades i det befintliga språket i de olika kolonierna bland människor som befann sig på samma territorium, detta inkluderade även de som redan befann sig på området inte bara de som anländer dit. Detta språk kan även skapas i olika samhällen eller stadsdelar då människan är i behov av att kommunicera med andra, språket är en blandning av flera olika språk (Azar 2006:49,66ff).

Migration ser vi som någonting som sker när människan blir tvungen till att lämna sitt ursprungliga land och immigrera till ett annat. Författarna Lidskog och Deniz menar att migration är folkomflyttningar och att detta kan ske på olika sätt och av olika orsaker. De menar att det bland annat kan orsakas av fattigdom, krig, i behov av arbetskraft och anknytning till anhöriga (Lidskog & Deniz 2009:66ff). Vi har till våra informanter bland annat ställt frågan om vad migration betyder för dem och vad det får för betydelse. Så här beskriver en del av våra informanter ordet/begreppet migration:

”Laura”: /.../människor ifrån andra länder som blir utsatta /.../ jag har också hört när jag har frågat varför har du kommit till Sverige? Här får man lugn och ro..

”Hoda”: Ge människor rörelse/.../ är det inte bra där jag befinner mig så måste jag söka bättre för att kunna mata mina barn.

”Anna”: /.../människor har alltid emigrerat och av många, många anledningar, nånting som alltid har funnits, nånting som kommer finnas tror jag...

”Peter”: Människor i rörelse, en evig rörelse, har alltid funnits och kommer alltid att finnas..

Utifrån dessa citat kan vi se att det är någonting som händer i vår värld, någonting som leder till olika folkomflyttningar som gör att människor tvingas att lämna sina hem och bosätta sig någon annanstans i hopp om att få en bättre tillvaro. Genom våra informanternas beskrivningar och uttalanden om migration kan vi se att de ser det som någonting som alltid har funnits och som kanske alltid kommer att finnas. Detta tolkar vi som att det kan bli svårt att betrakta vår värld som postkolonial då det fortfarande råder olika orättvisor som gör att människor blir tvungna att förflytta sig, detta med inspiration av författaren Ania Loomba (Loomba 2006:26ff). Denna form av förtryck behöver alltså inte ske i koloniala bemärkelser men det kan förekomma sådana inslag till varför människor väljer att lämna sitt ursprungliga land och fly till ett annat. Att människor blir tvungna till att förflytta sig av de olika orsakerna som gör att de inte kan bo kvar i sina hemländer kanske är någonting som världen har ärvt från kolonialtiden som till viss del fortfarande präglar vår värld. Människor kan även förflytta sig av andra skäl som till exempel att flytta till ett annat land för studier eller kärlek, men den information som vi mest har fått av våra informanter är att människor förflyttar sig just på grund av olika former av förtryck och förföljelser. Att de har en sådan syn kan också bero på att de arbetar med människor som på grund av olika orsaker har lämnat sina länder och immigrerat till Sverige.

Under intervjuerna med våra informanter har vi också märkt att en av dem har använt ett antal ord som har varit på ett annat språk vilket vi tyckte var väldigt intressant. Här kommer ett citat om hur en av våra informanter uttalar sig:

”Hoda”: Jag kan berätta att när jag började studera juridik/.../ så var jag enda tjejen med invandrarbakgrund av ca 160-180 elever/.../ det året så bestämde jag mig att sätta på mig *hijab* /.../ att förneka sitt ursprung är att förneka sig själv men också att se det här landet som vi har kommit till, det är faktiskt inte bara *jannah* här det är inte bara det.. det är inte bara paradiset..

Genom detta citat så kan vi se att det används två ord som är från det arabiska språket. Dessa ord kan vara ett tecken på att man kan använda sig av ord från andra språk för att kommunicera med andra människor. Detta kan tyda på kreolspråk, då personen använder dessa ord istället för till exempel slöja eller paradiset. Detta kanske uppkommer i situationer då människor i en diskussion känner att de kanske har vissa gemensamma drag med den andre och därför väljer att uttrycka sig med andra begrepp än det befintliga språket, det vill säga svenska. Det här var också en situation där vi upptäckte att personen vi pratade med kände samhörighet med oss kanske för att vi alla hade en annan etnisk bakgrund än den svenska, därav användes andra begrepp på ett annat språk under diskussionen. Med detta så kan vi se att kreolspråk, eller rättare sagt språk i språk, inte bara skapas inom territorium utan att det även kan skapas där olika möten uppstår. Det vi även kan se här är att kreolspråk inte behöver skapas på koloniserade territorium utan också i vanliga möten där man inte behöver vara utanför samhället. Snarare för att människor förs samman av gemensamma drag som till exempel religion, kultur eller etnicitet. Vår informant säger också att det är som att förneka sig själv när man förnekar sitt ursprung, det kan vi tolka som att människan kanske behöver ta inslag av sitt ursprungliga språk i det redan befintliga språket för att på så sätt kanske stärka sin identitet och etniska tillhörighet. Detta kan också vara ytterligare en aspekt till varför kreolspråket uppstår.

Utifrån våra informanter har vi också fått fram en hel del om hur svårt det kan vara för människor att kommunicera med varandra när man inte kan göra sig förstådd med det verbala språket. Eftersom migrationsverket är en plats där det ständigt vistas olika människor med olika ursprung, kan det ibland bli svårt kommunikationsmässigt. Nedan kommer ett antal citat från våra informanternas uttalanden som är exempel på hur kommunikationen kan gå till:

”Sava” /.../han ville prata med mig för att han tänker jag är från annat kultur så kanske jag förstår honom mer än vad hon gör/.../de kanske tänker att jag förstår mer än svenskar..såna saker har hänt ett par gånger/.../det är mest händerna som vi kommunicerar med de.

”Karin”: /.../människor väldigt uppfinningsrika när det gäller att kommunicera, jag tror att man..i och med förorter vi ser ju hur det utvecklas ett eget språk nästan där alla plockar in från alla möjliga språk va, så människan har ju en önskan om att kommunicera och därför så kommunicerar man och sen kommunicerar man med händer och fötter också va..

Genom dessa citat kan vi se att människan är i stort behov av att kommunicera, ibland sker det mellan människor med olika etniska bakgrunder där just deras olika etniska tillhörighet blir en gemenskap. Detta för att människan kanske finner det lättare att kommunicera med en annan som också delar/har delat erfarenheten av att vara ny i den befintliga miljön. Här ser vi att kreolspråket uppstår när människan känner behov av att kommunicera. För att förstå hur kommunikationen uppstår mellan de olika etniska grupperna på migrationsverkets anläggningar i väst har vi bland annat ställt frågan om hur de nyanlända kommunicerar med varandra. Nedan kommer några citat utifrån våra informanternas uttalanden om bland annat olika former av boende:

”Peter”: Jaa då placeras man ut, så där tas ju inte hänsyn till var de kommer ifrån, låt säga att man kommer som ensam då kanske du får dela bostad med fyra, fem, andra men som kan va av olika nationaliteter allihopa så kan det se ut, så det är inte någon hänsyn direkt till vart de kommer ifrån... under en period har det kommit väldigt många från Irak, så det klart om det finns fem, sex, män från Irak så får de dela bostad, så de förstår men det kan också finnas konflikter då om man är så... men det har man inte tagit någon hänsyn till när de kom från Bosnien, de olika grupperna kom och det kunde ju vara muslim, serb och kroat, så..diskuterades det väldigt mycket i Sverige, Hur ska vi göra? Kommer de att fortsätta bråka här? Ska vi göra olika förläggningar..muslimska och...nej det ska vi inte..vi är i Sverige, de flyr..det måste förutsätta att de strävar efter frihet..då tilldelades de kanske inte samma rum men de var på samma ställe..

”Tommy”: /.../när vi hade anläggningar förr, där människor fick bo tillsammans och vänta på besked/.../där hade vi ju skolan och så/.../det blir ju nästan som ett nytt litet samhälle..

Här ser vi att man egentligen inte tar hänsyn till att människor inte kan kommunicera språkmässigt och att man är medveten om att det kan uppstå konflikter mellan människor som till exempel har varit med om inbördeskrig. Eftersom människorna har flyttat för att få en bättre tillvaro så förutsätter man att de strävar efter frihet och har det som en gemenskap. Det är också här som kreolisering sker, dessa människor anländer till ett nytt land där de alla är i behov av skydd och trygghet. På anläggningen i väntan på svar börjar kommunikationen ta form och där börjar även kreoliseringen äga rum. Här ser vi även att kreolisering inte bara uppstår i koloniserade områden utan att det även kan uppstå i olika nödvändiga situationer där människor befinner sig av gemensamma skäl och syften.

Anläggningen blir deras nya tillfälliga hem, det blir som ett litet samhälle i det redan befintliga samhället, vilket vi tolkar som kreolisering som författaren Michel Azar resonerar kring (Azar 2006). Förutom att de får bo på anläggningen så får de även gå i skolan, vilket kan tolkas som att de lever i det territorium som om det var ett samhälle för sig. Det är även där som de mångkulturella mötena uppstår, i samband med kommunikationen människor emellan.

Skillnader som utgör likheter

Enligt författaren Thomas Hylland Eriksen blir begreppet etnicitet synligt först när det har något annat att sätta sig emot, det vill säga när det skiljer sig från det befintliga. Han menar också att begreppet kan beskriva både likheter och skillnader människor emellan då människan i vissa situationer kan känna gemenskap med vissa men kanske inte med andra som har en annan etnisk tillhörighet än vad hon/han har. Detta tyder på att etnicitet kan visa på en gränsdragning mellan ”vi och de” vilket gör att det kanske kan uppstå olika grupperingar i samhället då individen känner samhörighet med vissa men inte med andra (Hylland Eriksen 2007:23,45ff).

Författaren tar också upp begreppet stereotypisering och menar att det innebär att människan ständigt kategoriserar sina medmänniskor i olika grupper och sammanhang till exempel efter deras etniska tillhörighet, religion eller kultur. Dessa olika kategoriseringar förekommer oftast i negativa termer då människan oftast har negativa uppfattningar om den andre och på så sätt tillskriver man henne/honom egenskaper som hon/han egentligen inte har. Detta är också någonting som gör en skillnad mellan människor så att det blir ”vi och de” men det kan också föra samman människor som delar gemenskaper och värderingar (Hylland Eriksen 2007:33ff).

När författarna Rolf Lidskog & Fuat Deniz nämner begreppet intersektionalitet så beskriver de det som ett begrepp som omfattar olika bestämningar som till exempel kön, klass, kultur, etnicitet och menar att dessa alltid uppträder i samspel med varandra. Med detta menar man till exempel att en människa aldrig bara är kvinna, mörkhyad eller till exempelvis homosexuell utan att hon kan vara allting detta tillsammans. Begreppet intersektionalitet kan omfatta mycket, som till exempel religion, sexuell läggning, social status, kön, etnisk tillhörighet och så vidare (Lidskog & Deniz 2009:54).

Under våra intervjuer har vi av våra informanter fått en hel del svar som tyder på den föreställda skillnaden som finns människor emellan. På detta sätt talar några av våra informanter om likheter och skillnader:

”Hoda”: Vi människor vi behöver olikheter för att kunna utvecklas men vi behöver likheter för att känna trygghet och känna igen oss...

”Natasja”: Ja det tycker jag ändå för vi är alldeles för..jaa..svenska tror att det svenska sättet är normalt, att det liksom är det enda rätta och så först när det är nån som gör någonting annorlunda så är de konstiga eller de gör fel och det tycker jag svenskar behöver lära sig att det inte finns något rätt eller fel, det finns olika sätt och göra det..

”Erik”: Jag blev ganska positivt överraskad i början när jag började på migrationsverket...folk..de var ju inte särskilt mycket annorlunda än vad vanliga svenskar var..så att säga...

”Karin”: /.../det är först i mötet med de som inte beter sig och inte tänker på samma sätt som en själv som man ser sig själv, det är ju på det sättet man lär känna sig själv...

Utifrån våra informanternas uttalanden kan vi se att etniciteten blir först synlig när det har någonting att sättas emot och att det är då som den egna etniska tillhörigheten stärks och blir mer synlig och betydelsefull för individen. Det vi också kan se här är att det till viss del handlar om okunskap om de andra kulturerna. Från början tror man att det främmande på något sätt skulle vara annorlunda och därför ses kanske det svenska sättet som det normala men när mötet med den andre sedan äger rum så blir likheterna synliga. Det som vi kan se utifrån dessa citat är att människan kan bli mer medveten om sin etniska tillhörighet först när hon/han möter den andre som inte delar samma etniska tillhörighet, det vill säga då någon gör någonting annorlunda eller på ett annat sätt än vad man själv hade gjort. Detta visar på det som författaren Thomas Hylland Eriksen resonerar kring hur etnicitet kan visa på en gränsdragning mellan ”vi och de”, det vill säga den skillnad som skapas människor emellan beroende på etniskt ursprung. Genom citaten kan vi också se hur människan kan ha vissa föreställa värderingar om andra och det är då som vi kommer in på begreppet stereotypisering, för att stärka resonemanget tar vi in några citat utifrån våra informanternas uttalanden som tyder mer på stereotypisering än vad de ovan gör. Här kan vi se några exempel på hur människor i vissa fall kan bli tilldelade vissa egenskaper:

”Peter”: /.../när jag växte upp..när invandrarna kom så tala man om lägenheterna jaa om att de hade djur på balkongen och sånt där..(skratt)..eeh..myter..som bara föddes av nån...jag tror att sånt försvinner på sikten då...

”Hoda”: Nackdelen med mångfald det är ju att, att kunna hantera mångfald så vill vi ju gärna placera människor i fack för att det är lättare för oss människor att hantera på nått sätt, dem är si och vi är så, jag är si och min granne är...

Genom dessa citat kan man se att människor ofta kategoriserar andra i olika grupper eller fack som en av våra informanter väljer att uttrycka det, på så sätt blir det kanske lättare för människan att handskas med de olika kulturerna och olikheterna. Det som här kan förekomma är att en del grupper kan bli nedtryckta just för att man tilldelar de dessa egenskaper som de kanske inte har. Dessa citat visar också på hur man kan tilldela den andre (i detta fall en invandrargrupp) egenskaper som inte stämmer och att man kanske inte tar hänsyn till att det är många olika etniska tillhörigheter som utgör gruppen. När vi bland annat ställde frågan om hur de på myndigheten gör för att främja mångfald och vad som händer när olika kulturer möts fick vi av informanterna dessa citat som svar:

”Natasja”: /.../ kunskap..vidgande vyer och därmed då ökad förståelsen och mindre fördomsfrihet hoppas man ju...ju mer man vet om saker som man inte visste om förut, desto mer förståelse och mindre fördomar..

”Sava”: Vi lyssnar på de och gör att deras kultur inte blir utanför..vi tycker att alla människor är likadan och hjälper de så mycket som svenska folket.. Ja en gång när jag stod i receptionen, det var en man, det var en svensk tjej också med mig, det var en man som ville säga någonting men han vågade inte säga till den svenska tjejen men hon ville..han ville prata med mig för att han tänker jag är från annat kultur så kanske jag förstår honom mer än vad hon gör../.../de kanske tänker att jag förstår mer än svenskar..såna saker har hänt ett par gånger /.../ när jag är i receptionen så ibland om några som kommer som absolut inte vill prata med mig för att jag har olika bakgrund och vill prata med svenskar, de tror att de förstår mer än vad jag förstår och tvärtom...

Genom våra informanternas uttalanden kan vi bland annat se hur man kan göra för att ha en mer öppen förståelse om andra människor och kulturer istället för att placera in dem i olika kategorier. Här ser vi också hur stereotypisering uppstår då människan väljer att prata med

den som man känner mest tillhörighet med istället för att prata med den andre. I vissa situationer kan detta även ske i motsatt riktning, detta kanske för att man anser att den andre som man inte skulle prata med, inte skulle ha något gemensamt med en själv och därför inte förstå. Här kan man se att stereotypisering också handlar om tillhörighet och gemenskap då människan dras till den som kanske är mer lik en själv. Här ser vi också att stereotypisering inte behöver vara någonting som skapas av majoritetsgrupper som är riktat till minoriteten utan det kan också vara minoritetsgruppen som har stereotyper om/av sig själva. Detta ser vi genom vår informants uttalande om hur vissa föredrar att prata med en receptionist som har en annan etnisk tillhörighet än den svenska. I detta fall så väljer de kanske att prata med någon som de känner samhörighet med och som de tror kommer ha mer förståelse för. När vi i denna studie pratar om minoritetsgrupper så menar vi de människor med annan etnisk bakgrund än den svenska, som besöker migrationsverkets enheter i väst angående i olika ärenden bland annat asylärenden. Vi ser de i detta fall som en minoritet i förhållande till den svenska befolkningen eftersom dessa människor är nya i det svenska samhället och miljön.

Det kan finnas en hel del olika faktorer till varför människor blir tilldelade vissa egenskaper och kanske hamnar utanför. Här kommer ett antal citat från våra informanternas uttalanden om ett antal olika aspekter som kan vara avgörande för hur man kan bli bemött i olika situationer, både på arbetsplatsen och privat. Dessa uttalanden handlar bland annat om hur några av våra informanter har blivit bemötta i livet och hur de upplever/uppfattar sig själva:

”Hoda”: /.../ när jag studerade i den här helt svenska miljön, jag bodde ensam/.../ så bestämde jag mig att sätta på mig hijab (skratt) /.../ Jag bestämde mig att jag skulle bära hijab och det var så himla lustigt för jag hade ingen hijab på mig på höstterminen och sen var det jullov/.../min professors första reaktion .. så tittar han på mig så säger han så här: Har du blivit bortgift?/.../ liksom ta det beslutet att sätta på sig hijab utan det måste ha varit någon som har tvingat henne...

”Sava”: /.../till exempel om man söker jobb eller nåt sånt här och har slöja så märker man kanske att de inte vill ha nån som har slöja eller sånt, jag har märkt det för att jag har gått på intervju och det kändes att det är min slöja som påverkar det jobbet..det var en gång jag hade en praktikplats och de vill inte att man ska ha slöja...

”Peter”: /.../jag är en man, stadstjänsteman...jag är ju faktiskt också svensk i det här va/.../ibland tycker jag att det är så att identitet kanske mer präglas av vad man

tillhör för samhällsgrupp många gånger än vad man tillhör/.../ religion har ju betydelse..

Här kan vi se att en människa kan bli kategoriserad efter diverse egenskaper och till och med kan bli tillskriven de egenskaper som man inte har. Genom det första citatet kan vi se att religion kan spela en viktig roll då individen kanske väljer att praktisera den. I detta fall var det en tjej som självmant bestämde sig för att bära slöja och då blev hon tillfrågad om hon hade blivit bortgift. Detta tyder på att man har en viss förutfattad uppfattning om den andre eller den folkgrupp som detta berör vilket leder till att den vederbörande blir tilldelad någonting som den egentligen inte har eller är. Vi ser också att religion är en viktig faktor som några av våra informanter har lyft upp. Enligt författaren Erica Appelros är religion en faktor som man kan bortskriva sig, hon menar att man inte kan bortskriva sitt kön, etniska ursprung eller klasstillhörighet men att man i sekulariserade länder kan fransäga sig sin religion. Hon menar att man inte kan göra det i länder som fortfarande präglas av religiöst yttrande och framträdande (Appelros 2005:69ff). Eftersom vi i Sverige har människor som kommer från länder där religionen är en viktig faktor kan det ibland bli svårt för människor när de kommer hit att bortskriva sig sin religion. Detta kan enligt våra informanters uttalanden tolkas som att den religiösa tillhörigheten kan i vissa situationer vara avgörande för hur man som individ kan bli bemött och hur de själva har blivit bemötta i privatlivet och bland annat då de sökt arbete på olika ställen. Genom våra informanters uttalanden kan vi också se att en människa kan betrakta sig själv och bli betraktad och kategoriserad av andra genom olika klassifikationer. En människa kan till exempel samtidigt vara man, tjänsteman, far, son, homosexuell, svensk och så vidare. Enligt författaren Nina Lykke kan begreppet intersektionalitet användas som verktyg för att belysa olika former av diskriminering baserad på dem nämnda kategorierna som ständigt samverkar. Vidare nämner hon att individens subjektsposition i dagens samhälle är mycket mer föränderlig än vad det var innan och att det leder till att nya livsstilar, genusrelationer och kulturella identiteter skapas och förändras (Lykke 2003:48ff). Med detta kommer vi in på begreppen identitet och kultur som vi kommer diskutera framöver.

Identitet i skift

Författarna Rolf Lidskog och Fuat Deniz menar att begreppet identitet står för ”samma” eller densamme” och menar att individen inte förändras beroende på vilket sammanhang

hon/han befinner sig i utan var man vistas och vilka man umgås med är också avgörande faktorer. De förklarar begreppet identitet som ett fenomen som innebär kontinuitet och förändring som betyder att när individen förändras sker det inte godtyckligt. Därför sker denna process gradvis vilket innebär att identitet kan vara ett stabilt men ändå föränderligt fenomen. Att byta identitet är inte enkelt eftersom det berör grundläggande värderingar, uppfattningar, beteendemönster och känsloliv som människan har med sig sedan uppväxten. Identitet skapas under olika sociala sammanhang och i olika grupper som man deltar i, således bekänner sig individen inte endast till en identitet eller en grupp utan Lidskog och Deniz menar att det är möjligt för människan att besitta flera identiteter. De nämner *kollektiv identitet* som är den identitet som den enskilde delar med gruppen samt *individuell identitet* som är specifik för den enskilde och skiljer henne/honom från gruppen.

Det är vid specifika kulturella sammanhang som människans identitet, självförståelse och värderingar kommer till uttryck, detta enligt författarna Lidskog och Deniz. De definierar begreppet kultur som en samling av menings- och normsystem där idéer, värden, symboler och sedvänjor utgör den gemenskap gruppen delar. Kultur är vad som laddar dessa nämnda faktorer med meningar som kan innehålla krav och förväntan på de medlemmar som bekänner sig till en kultur. Kultur är inte ett enhetligt fenomen utan är ett dynamiskt sådan som förändras när den möter andra kulturer (Lidskog & Deniz 2009:25ff). Här kommer ett citat från en av informanterna där hon talar om sin identitet:

”Sava”: Jag har min identitet eftersom jag har slöja på, det stark identitet men/.../i början när jag kom hit då hade jag inget slöja och jag var mest som svensk tror ja, men eftersom jag lärt mer om min kultur och religion så jag tänkte jag skall ha slöja och sånt så har jag..blev helt tvärt om, först jag blev som svensk och sen blev jag sån.../.../man känner ju mer när man blir mogen för sånt, känner mer, man har lärt sig genom sin religion att man ska göra det och inte det så blir man, när man blir äldre, då förstår man, man ändras, jag var på resa där jag var tvungen att ha slöja och så kände jag mig jättetrygg...

Utifrån informantens uttalande kan vi se att hon talar om identitet som ett föränderligt fenomen som sker gradvis och att den formas under olika sociala sammanhang. Det innebär en kontinuitet där det finns en samverkan mellan vederbörande och det sociala sammanhanget som hon/han befinner sig i. Förändringen är inte godtyckligt vilket gör att individen med sitt självmedvetande reflekterar över hur omgivningen ser på henne/honom och att den vederbörande i vissa fall själv är med om och bidrar till att denna förändring äger rum. I

samband med denna förändring stärks vissa drag som utgör individens identitet, något som har en avgörande roll för hur man ser sig själv tillhöra en viss samhällsgrupp eller religion. Dessa citat kommer från några av informanterna som beskriver sin syn på identitet:

”Natasja” Roller halkar man ju in och ut i hela tiden men inte identitet, det är ju samma identitet, den förändras ju inte men bara att det går att bygga tårtbitar av den, så att identiteten har inte ändrats, det kan man inte säga. Inte förändrat, möjligen lagt till eller ja...lagt till, men inte förändrat så att det har blivit någonting annat, utökat kanske men inte förändrat på nått agande sätt det tror jag inte...

”Carlos” Varje individ, varje grupp förändras varje dag därmed också förhåller sig till varandra...ehm .. kanske har vissa grupper mer än andra att forma/.../ jag intar olika roller när jag möter olika kulturer..

”Karin” Jag kan inte behärska mig att möta folks blick, även fast jag vet att..som jag..och även i de sammanhang då jag hade slöja och så för att jag skulle passa in så är det så inlärt hos mig att möta någons blick så det kan jag inte låta bli alltså, att slä ner blicken kändes som om jag dolde någonting va..alltså identitet..jag är ju ett kulturpaket när jag går fram hela tiden, jag har ju lärt mig vad som är rätt och vad som är fel i mitt liv..

Genom dessa uttalanden kan man argumentera att i sociala sammanhang när den egna identiteten möter nya miljöer eller situationer, ställs man inför ett fenomen som innebär att hitta en mittpunkt där man kan kompromissa mellan sin egen identitet samt den nya miljön/gruppens syn på hur och vad identitet ska utmärkas av. Genom våra informanternas uttalanden kan detta ge uttryck för att människan kan ha förmågan att besitta flera identiteter samtidigt som kan innebära att man tar till sig vissa egenskaper för att anpassa sig till den rådande miljön man befinner sig i. Dock behöver detta inte betyda att man förändrar sin ursprungliga identitet helt och hållet till något nytt. Då identitet blir till och blir inlärt hos individen under ett tidigt stadium, kan vi utifrån informanternas uttalanden se att denna förändring kan ske successivt där man enligt informanterna ”lägger till” eller ”utökar” sin identitet. Man kan även inta olika roller beroende på situationen man vistas i samt omgivningen, det vill säga den man kommer i kontakt med. När individen tillhör en viss grupp kan hon/han då inneha en *kollektiv identitet* vilket innebär att den vederbörande delar gruppens värderingar, tankar och förhållningssätt. Enligt ovanstående citat kan vi se att människan kan komma förhålla sig till gruppens ståndpunkter samtidigt som hon/han kan ha en *individuell identitet*. Med den individuella identiteten menas de värderingar och

förhållningssätt som den enskilde har och som är specifika för denne och därmed skiljer henne/honom från gruppen eller omgivningen. Vid olika kulturella möten kan identitet komma till uttryck och den är en samlig av norm- och meningssystem som bland annat laddar identitet med olika betydelser. För att resonera kring detta går vi nu in på begreppet kultur.

När vi ställde frågan till våra informanter om vad kultur har för betydelse för dem och vad som kan ske när olika kulturer möts fick vi bland annat dessa svar:

"Elias": /.../ varje land har sitt kultur, det är bara bra att man kan blanda sig med olika kulturer, lägga till och lära sig, lärodom eller /.../ anpassar till varandra, har förståelse för varandra och har respekt till varandra, då vilka kulturer som helst funkar bra med andra..

"Pelle": Kultur för mig är faktiskt ett oliktsätt att leva på, du lever på samma sätt men det ligger olikheter i hur du gör det /.../ kultur är för mig faktiskt människans mångfald i sin miljö kan man säga.

"Peter": /.../ en kvinna då av nån viss kultur jag minns inte vilken men bjöd in några vänner, bland annat en man som från en annan kultur där, i hennes kultur var det en självklarhet att så länge nån åt så bjöd man, i hans kultur var det så att så länge nån bjöd så skulle man äta upp..(skratt)..och han åt ju tills han kräktes och hon bara serverade under sin kultur, hon tänkte säkert: Kan han äta så mycket?.. men hennes kultur sa ju att hon skulle lägga fram..

Enligt dessa citat från informanternas uttalanden om kultur, kan kulturen innehålla många olika riktlinjer som individerna förhåller sig till men dessa är inte fasta då när ett kulturmöte äger rum, tar varje part inslag av andra kulturer till sitt och därmed kan en förändring ta form. Denna förändring kan ske då människan ibland väljer att förhålla sig till andra kulturer som inte utgör hennes/hans ursprungliga och på det viset ta till sig nya värderingar samt sedvänjor. Det som kan skilja kulturer åt är att olika tillvägagångssätt eller handlingar laddas med olika betydelser som kan få olika innebörder. Dock behöver detta inte vara något som håller isär de olika kulturerna, eftersom kultur inte har tydliga konturer kan den i möte med andra sammanblandas och därmed förändras. Som en av våra informanter uttryckte det kan människan agera utifrån sin kulturella tillhörighet när hon/han möter någon/några som har en annan kulturell tillhörighet. Mötet kan då styras av två olika kulturer där vardera parten förhåller sig till den dåvarande situationen, som ovanstående citat lyder kan det råda om hur man både ger och tar av varandras kulturer. Således kan individens förståelse och respekt i

denna samverkan vara avgörande för hur/vad mötet med den andre resulterar i. Nedanstående citat visar vad som kan ske med en individ som tar del av olika kulturer och till viss del kan benämnas som mångkulturell, att ha en exilidentitet kan vi tolka som något som blir till då människan tagit del av andra kulturer vilket gör att hon/han blir delaktig och känner sig hemma inte endast i en miljö utan snarare flera miljöer samtidigt. Detta kan även leda till att människan i vissa fall kan känna sig utanför och inte uppleva sig tillhöra någon kulturell miljö. Dessa två citat beskriver hur två av våra informanter talar om bland annat kultur och tillhörighet:

"Karin": Jag tror en armenisk man sa till mig en gång så här "jag är bara en hel man när jag en på flyget från Sverige till Armenien eller från Armenien till Sverige, däruppe i luften så känner jag mig hel", alltså visst blir man påverkad jag menar..jag vet ju..jag känner ju så många som är invandrare och när de åker till sina hemländer..där kallas de för försvenskade av svenskan va och när de är här så är de ju alltid utlänningar från sitt land man känner sig ju sig aldrig som tillhörig va...och det blir ju en exilidentitet eller nån slags...

"Carlos": Jag tror att det finns en bra chans att människorna kan lära känna sig själva bättre ...ehm... för dem befinner sig oftast i ett sammanhang utanför det dem känner till... och dem kan ...ehm... ibland kan dem, har dem möjlighet att titta på det sammanhanget som dem kommer ifrån, lite med andra ögon... jämför sig själv med den andra individen/.../ förhoppningsvis kan det hjälpa individen att lära känna sig själv bättre /.../ allt har betydelse, det som personen har i sitt bagage...

Genom ovanstående citat kan vi se att när människan tillhör två eller flera kulturer samtidigt, kan hon/han på olika sätt reflektera över sig själv men även kring sådant som berör omgivningen där den enskilde själv är en aktör. Att tillhöra flera kulturer samtidigt ger individen möjligheten att antingen ta ställning till de grundläggande företeelserna som båda kulturerna har eller också ta avstånd från dem och därmed försöka hitta en balans mellan dem. Med detta kan vi se att individen inte kan reduceras endast till en kultur, då med folkomflyttningar kan olika kulturmöten äga rum som i sin tur kan resultera i att mångkultur blir till.

Avslutande diskussion

Denna studie har baserats på intervjumaterial och syftet med vår uppsats har varit att undersöka vad som sker där olika kulturer möts, där människan befinner sig i olika situationer, hur kultur och identitet samspelar med varandra under kommunikationen människor emellan. Vi kan med denna studie konstatera ett resultat utifrån vårt syfte men eftersom studien har baserats på att analysera tolv informanter är vi medvetna om att vi inte har fångat in helheten. Detta innebär att vi genom denna studie har berört en viss del av de faktorer som kan leda till kultur- och identitetsskapande.

Genom våra informanternas uttalanden har vi sett att etnicitet och stereotypisering både gör likheter och skillnader då det i vissa sammanhang har lett till att människor fått en större förståelse för andra kulturer och identiteter. Med detta menar vi att kunskap om den andre och det som från början kanske lät främmande är nyckeln till hur mångfald blir till. Vi har i denna studie även sett hur flera faktorer samtidigt har en avgörande påverkan för hur människan kan bli bemött, dessa kan bland annat vara kön, etnicitet, religion och sexuell läggning. Genom våra informanternas uttalanden har vi bland annat kunnat se hur de själva har blivit bemötta exempelvis beroende på deras religion. Som tidigare nämnts så är man sällan bara kvinna utan man är kanske också vit och muslim, vilket i vissa sammanhang kan ha en avgörande betydelse om hur man blir behandlad. Detta har vi sett genom att analysera vårt material med begreppet intersektionalitet.

Vi har från början i denna studie inte fokuserat på religionens roll, men vi har under intervjuerna upprepade gånger fått reda på att den har haft en stor betydelse för hur våra informanter har blivit bemötta både i arbetslivet och privat, detta enligt deras uttalanden och berättelser. Religion ser vi därför som en viktig faktor för hur människan kan bli mottagen eftersom den har lyst igenom våra informanternas uttalanden. Vi kan även se att religionen spelar en mycket stor roll i en människans identitet då vi har sett att flera av våra informanter har tagit upp det som en stark del av deras identitet som har haft inflytande i deras liv under alla skeenden. Därför har vi i denna studie valt att ta hänsyn till detta och lyfta upp det som ett av våra oväntade resultat.

I denna studie har vi också lagt märke till hur identitet formas i kommunikation med andra människor med annat etniskt ursprung än den svenska och vice versa. Med det även inte sagt att individen kan ha flera identiteter och förhålla sig till dem samtidigt. Genom studien har vi fått reda på att individen kan spela med sin identitet, det vill säga ingå i olika roller beroende

på situationen. Vi har även upptäckt att denna förändring, eller rättare sagt den förmågan av att skifta med sin identitet också kan förekomma i kulturella sammanhang då vi även funnit att individen kan tillhöra flera kulturer samtidigt. Med detta vill vi säga att kulturen är en förändring och lättillgängligt fenomen som påverkar individen ständigt. Detta gör att individen tar till sig olika delar av diverse kulturer och blir mångkulturell.

Genom denna studie har vi även kommit fram till att det fortfarande till viss del kan råda spår av kolonialismen då orättvisor gör att människor blir tvungna att förflytta sig och bo någon annan stans för att kunna leva i fred. Detta kan vi tolka som om det postkoloniala inte är någonting som utmärker att kolonialtiden har passerat, utan någonting som karakteriserar att kolonialismen fortfarande kan ha inflytande men att den förekommer i andra formen än vad den gjorde förr.

Vi har även kommit fram till att kreolisering inte bara kan ske i koloniserade områden då vi genom våra informanternas uttalanden hört att det även kan ske i andra sammanhang då människan befinner sig på nya platser eller miljöer. I samband med detta kan vi också konstatera att kreolspråk kan vara någonting som inte bara skapas på koloniserade territorium utan kan även ske genom kommunikation med andra människor som pratar andra språk än den befintliga eller den som man själv pratar.

Denna studie har skapat nya frågor hos oss om bland annat hur den pågående processen ser ut för de människor som kommer in i samhället och avslutar sina ärenden på migrationsverket, hur människan integreras på arbetsmarknaden och så vidare . Detta skulle vara någonting som vi skulle kunna studera vidare i en d-uppsats. Med detta så skulle vi kanske i nästa studie kunna diskutera hur människor förhåller sig till varandra i det mångkulturella samhället som bland annat Charles Taylor resonerar kring i boken *Det mångkulturella samhället och erkännandets politik* (1999).

Bilaga 1; Intervjufrågor:

1. Hur länge har du arbetat här? Ålder, utbildning, intressen..
2. Vad ledde till att du just sökte till det här arbetet? På vilket sätt gick du till väga och vad var det som gjorde att du drogs till det här arbetet?
3. Vad upplever du som det mest intressanta och vad är det som du upplever som en utmaning med det här jobbet? Hur och på vilket sätt?
4. Vad anser du om migration och vad innebär det för dig?
5. Vad är mångfald, hur skulle du definiera begreppet mångfald och vad har det för betydelse för dig? Berätta gärna och beskriv både nackdelar och fördelar med mångfald.
6. Anser du att vi i Sverige behöver mångfald? Om ja, varför och vad kan vi göra för att få det att fungera på bästa möjliga sätt?
7. Berätta om hur ni gör för att främja mångfald? På vilket sätt? Har ni en mångfaldsplan? Vad gör ni för att fullfölja de och på vilket sätt har den uppkommit?
8. På vilket sätt tror du att mångfald påverkar människan och vad får det för konsekvenser? Hur och Varför?
9. Tror du att mångfald är ett mål som man strävar efter eller någonting som man måste anpassa sig till?
10. Hur uppfattar du kultur och vad betyder det för dig?
11. Anser du att kulturen kan förändras och i så fall hur och på vilket sätt kan det ske?
12. Vad tror du händer med en kultur som bemöter andra kulturer? Hur tror du de blir påverkade av varandra och vad det får för betydelser?
13. Berätta om en situation där du har fått uppleva ett kulturmöte, det som har varit betydelsefullt för dig.
14. Beskriv vad som kan hända när olika kulturer möts?

15. Tror du att man kan finna en ny identitet när kulturer möts?
16. Beskriv vad kultur och (identitet) har för roll för individen i samband med kommunikation utöver den egna kulturen....
17. Tror du att de nyanlända kommunicerar med varandra på flyktingslägret eller lägenheterna som på bor på? Hur och på vilket sätt går då den kommunikationen till och vad kan det leda till?
18. Vem är du och hur ser du dig själv i din arbetsroll? Tror du att det har någon betydelse att du har ett svensk/annan etniskt tillhörighet än den svenska?
19. Vad för identitet skulle du säga att du har? Hur och på vilket sätt? Resonera...
20. Upplever du att du tillhör någon kultur? Hur och på vilket sätt?
21. Tycker du att din personlighet har förändrats under din arbetsperiod? Om ja, hur och på vilket sätt? Berätta lite om det.
22. Har du någon gång upplevt att din identitet har förändrats beroende på andras inflytande? Om ja, berätta om situationen. På vilket sätt? Positivt/negativt...
23. Skulle du vilja tillägga någonting, eller lyfta upp om det som vi har diskuterat idag?

Bilaga 2; Presentation av informanter:

Som tidigare nämnt så är våra informanter anonymiserade för att på så sätt kunna resonera fritt kring de olika fenomenen utan att någon behöver bli utpekad eller att deras personliga förhållandesätt påverkas. Härmed kommer en kort presentation om våra informanter.

”*Natasja*”: arbetar som mottagningshandläggare och har jobbat på myndigheten ganska länge. Tidigare har hon läst bland annat psykologi, sociologi och filosofi.

”*Anna*”: har läst internationell migration och etniska relationer, bland annat beteendevetenskap. Hon är nyanställd på en av migrationsverkets enheter i väst och arbetar som mottagningshandläggare.

”*Laura*”: har en sekreterarutbildning och idag är hon personalredogörare. Hon brinner stort mänskliga rättigheter och integrationsfrågor.

”*Erik*”: arbetar som mottagningshandläggare och är väldigt intresserad av människor och att jobba med frågor som berör människan, vilket är en av anledningarna till att han ser sitt arbete som en utmaning.

”*Karin*”: har bland annat läst marknadsföring och jobbar med integrationsfrågor och internutbildningar. Hon har alltid varit intresserad av mänskliga rättigheter och brinner starkt för det.

”*Hoda*”: är mottagningshandläggare på en av migrationsverkets enheter i väst och har läst juridik. Hon har arbetat på myndigheten i ett antal år.

”*Peter*”: är teamledare och mottagningshandläggare. Han har läst en kulturvetareutbildning och har bland annat läst etniska relationer och socialantropologi.

”*Sava*”: arbetar med ekonomiska frågor på en av migrationsverkets enheter i väst och älskar att arbeta med människor.

”*Pelle*”: är enhetschef på en av migrationsverkets enheter i väst och har bland annat läst ledarskap på universitetsnivå. Han jobbar med ledningsfrågor.

”*Elias*”: har jobbat inom verket sedan länge och tycker jättemycket om att arbeta med människor och hjälpa de i svåra situationer.

”*Carlos*”: har jobbat inom verket ett par år och arbetar med återvändande. Hans uppgift är att bland annat uppmuntra de som fått avslag att självmant återvända till sina hemländer.

”*Tommy*”: är enhetschef på en av migrationsverkets enheter i väst. Han har arbetat inom verksamheten ganska länge och skiftat mellan olika ärenden, han har bland annat arbetat som mottagningshandläggare.

Litteraturlista:

Alsmark, Gunnar. (red). (2007). *Migration och tillhörighet. Inklusions- och exklusionsprocesser i Skandinavien*. Stockholm: Makadam förlag

Arnstberg, Karl-Olov. (2008). *Sverige och invandringen*. Lund: Studentlitteratur AB

Anderson, Benedict. (1993). *Den föreställda gemenskapen. Reflexioner kring nationalismens ursprung och spridning*. Göteborg: Daidalos AB.

Appelros, Erica (2005): Religion och intersektionalitet. I: *Kvinnovetenskaplig tidskrift*. (2-3/2005)

Azar, Michael. (2006). *Den koloniala bumerangen. Från Schibbolet till körkort i svenskhet*. Stockholm/Stehag: Symposion.

Banks, Marcus. (1995). *Ethnicity. Anthropological Constructions*. London: Taylor & Francis.

Benhabib, Seyla. (2004). *Jämlikhet och mångfald. Demokrati och medborgarskap i en global tidsålder*. Göteborg: Daidalos AB

Darvishpour, Mehrdad & Westin, Charles (red). (2008). *Migration och Etnicitet. Perspektiv på ett mångkulturellt Sverige*. Lund: Studentlitteratur AB

de los Reyes, Paulina & Mulinari, Diana. (2007). *Intersektionalitet. Kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*. Malmö: Liber

Ehn, Billy & Klein, Barbro. (2007). *Från erfarenhet till text. Om kulturvetenskaplig reflexivitet*. Stockholm: Carlsson bokförlag

Eriksen, Hylland, Thomas. (2007). *Etnicitet och nationalism*. Nora: Nya Doxa AB

Eriksen, Hylland, Thomas. (2008). *Rötter och fötter. Identitet i en förändrig tid*. Nora: Nya Doxa AB

Eriksson, Catharina (red). (1999). *Globaliseringens kulturer. Den postkoloniala paradoxen, rasismen och det mångkulturella samhället*. Falun: Tryck AIT Falun AB

Hägg, Birgitta. (2009). *Spännande och skrämmande: Om upplevelsen av att leva nära människor från andra kulturer*. C-uppsats. (<http://mdh.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:134439>)

Jacobsen, Jan, Krag. (1993). *Intervju. Konsten att lyssna och fråga*. Lund: Studentlitteratur.

Johansson, Christina. (2005). *Välkomna till Sverige? Svenska migrationspolitiska diskurser under 1900-talets andra hälft*. Malmö: Boxbok bokförlag

Kaijser, Lars & Öhlander, Magnus (red). (1999). *Etnologiskt fältarbete*. Lund: Studentlitteratur AB

Lidskog, Rolf & Fuat, Deniz. (2009). *Mångkulturalism – socialt fenomen och politisk utmaning*. Malmö: Liber

Loomba, Ania. (2006). *Kolonialism/Postkolonialism. En introduktion till ett forskningsfält*. Stockholm: Tankekraft.

Lundh, Christer & Ohlsson, Rolf. (1999). *Från arbetskraftsimport till flyktinginvandring*. Stockholm: SNS Förlag

Lykke, Nina (2003) Intersektionalitet – ett användbart begrepp för genusforskningen? I: *Kvinnovetenskaplig tidskrift* 2003/1.

Söderlund, Ulrika (2009). *Avslag - En kvalitativ studie om vilket stöd asylsökande får när de har fått avslag på sin asylansökan och måste lämna landet*. C-uppsats. (<http://gupea.ub.gu.se/dspace/handle/2077/19414>)

Taylor, Charles. (1999). *Det mångkulturella samhället och erkännandets politik*. Göteborg: Daidalos AB.

Källor:

<http://gupea.ub.gu.se/dspace/handle/2077/19414> (28/12-09)

<http://mdh.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:134439> (28/12-09)

<http://www.migrationsverket.se> (22/10-09)

<http://www.uppsatser.se/om/asylsokande/> (28/12-09)

Intervjuer:

I denna studie har vi använt 12 inspelade intervjuer som har utförts med personal från tre av Migrationsverkets enheter i väst. Intervjuerna är utförda i december månad år 2009, de är inspelade och transkriberade, materialet förvaras i våra hem.

Abstract

In this study we have tried to explore what happens when individuals find themselves in a new environment in which the ever-existence of different cultures. The essence of this study is how identity - culture and creativity happens when different cultures meet and what the identity of the role in this dynamic process is.

We have chosen to do the survey at the Swedish Migration Board, as authority it is a place where many cultures meet and where different people are in interaction with each other every day. The study is empirically based, where we have interviewed twelve informants who, among other things, held various positions in the Immigration Service in the West. There are the informants statements that we have analyzed with a number of theoretical points that we have had as a tool for this study.

The theoretical starting points are colonialism / postcolonialism, creolizing / Creole, ethnicity, stereotyping, intersectionality, identity and culture. Based on these theories, we have been able to think about why our world can still have an element of colonialism and how creolizing not only can occur during colonialism.

With the concept intersectionality, we have been able to access more than one factor that affects the individual at the meeting with others. We have also been able to access and illustrate how humans can have multiple identities, cultures, and that culture is not a fixed and a uniform phenomenon.

Högskolan Väst
Institutionen för omvårdnad, hälsa och kultur
461 86 Trollhättan
Tel 0520-22 30 00 Fax 0520-22 30 99